

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ВІСНИК

WWW.SNU.EDU.UA

29 травня 2013 року

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА У ВЕРЕСНІ 1967 РОКУ

№1 (1340)

Бібліотека СНУ ім. В.Далю відзначає своє 90- річчя

Шановні співробітники та читачі наукової бібліотеки СНУ ім. В. Далю!

Щіро вітаю вас з Днем Народження нашої бібліотеки!

З давніх часів людина накопичувала свій досвід у книгах, адже в них збережено інформацію про світ і людське життя, культуру, історію, духовність тисяч поколінь. У всі часи бібліотека була джерелом отримання різноманітних знань, накопичених людством. Книга і сьогодні залишається джерелом інформації, а бібліотекар – хранителем і двигуном людської культури. Бібліотеки, як і раніше, є соціально значущими установами, затребуваними всіма верствами населення, включаючи нові покоління читачів. Бібліотеки виконують в суспільстві високу місію – вони забезпечують доступ до знань, розвивають культуру. Вся діяльність бібліотекарів спрямована на людину, на розкриття її духовних і творчих сил, і тому важко переоцінити її необхідність і значимість. Професія бібліотекаря була і залишається однією з найбільш затребуваних суспільством.

Бібліотека нашого університету – унікальне за наповненням і багатством видань книгосховище, справжній духовний культурний центр. Фондами нашої бібліотеки щорічно користуються десятки тисяч читачів, студентів, викладачів, науковців Луганщини. У цей святковий день бажаю всім співробітникам і читачам бібліотеки, нашим друзям – письменникам, видавцям, студентам святкового настрою. Прийміть мої найщиріші побажання здоров'я, благополуччя, уваги рідних і друзів. Від усієї душі бажаю нашій бібліотеці і надалі залишатися теплим вогнищем культури і насаги, щастя, добра і процвітання. Подальших вам творчих успіхів, яскравих подій і виправдань всіх ваших надій!

З повагою, ректор СНУ ім. В. Далю Голубенко О.Л.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА – ГОРДІСТЬ НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ

„Якщо ви хочете, щоб молодь тягнулася до знань, турбуйтеся про головні, найважливіші джерела духовної культури – бібліотеки”

(Василь Сухомлинський)

Наукова бібліотека – один з основних підрозділів університету і повною мірою розділила його долю, пройшла разом з ним непростий, але досить успішний шлях становлення, розвитку і модернізації.

Бібліотека завжди жила повнокро-ним життям, чутливо реагувала на все, що відбувалося в стінах університету, забезпечувала професорсько-викладацький склад і студентів необхідним обсягом сучасної інформації. За роки своєї діяльності вона не раз доводила, що працює для читача і разом з ним. Багатьом аспірантам, науковцям вона допомагала у пошуку необхідних джерел інформації для наукової роботи. Чимала заслуга Наукової бібліотеки і в бібліографуванні та популяризації творчого доробку науковців університету.

Коли приходиш сьогодні в цю висотну будівлю, важко уявити, що колись і книжковий фонд, і читальна зала розміщувались в одній кімнаті. Але вже тоді керівники інституту розуміли, що без повноцінного бібліотечного

фонду, належного бібліотечно-бібліографічного обслуговування не буде навчального процесу. Тому комплектування фонду, приміщення та обладнання книгозбірні були під їх постійною опікою.

А починалося все навесні 1923 року, коли вечірній робітничий технікум (звідси йдуть джерела сучасного вузу) одержав перші книжки: 30 книг з інженерних та 7 книг з математичних наук, 25 книг з загальноосвітніх дисциплін. Спеціального приміщення і штату бібліотеки не існувало. Штатним розкладом була передбачена одна одиниця бібліотекаря. З 1926 року на посаді „бібліотечного рахівника” працювала Катерина Львівна Акулова.

У липні 1945 року було створено Ворошиловградську філію Харківського механіко-

машинобудівного інституту. Формування фонду бібліотеки в цей час відбувається за рахунок надходжень літератури з фондів бібліотеки цього закладу. Штатним керівником бібліотеки була призначена Антоніна Яківна Голяєва. У 1947 році книжковий фонд налічував 3867 примірників. З них навчальної – 1515, наукової – 2207, художньої – 135 примірників. Штат працівників бібліотеки – сім співробітників.

Великий вклад у розвиток бібліотеки внесла директор бібліотеки Таїсія Григорівна Смирнова, яка завідувала нею з 1961 по 1979 рік. Бібліотека одержала окреме приміщення з читальним залом площею 132 м². За цей період значно зріс штат бібліотеки і налічував вже понад 20 осіб, почав працювати міжбібліотечний абонемент. Започаткована картотека праць вчених інституту. Бібліотечний фонд становив вже понад 43 тисячі примірників, обслуговувалося понад 2000 читачів, серед них 160 викладачів і співробітників закладу. Видача літератури становила понад 57000 примірників.

З 1979 року бібліотеку очолює Холод Віра Дмитрівна. Значне зростання фонду, розгортання роботи з вітчизняними та іноземними студентами, науково-дослідницька робота вимагали додаткових приміщень для бібліотеки. Піднімаючись сьогодні мармуровими сходами бібліотеки, неможливо уявити собі, що це приміщення було збудовано за 2 роки, 1985-1986, ударними темпами і зусиллями всього інституту: студентами, викладачами, співробітниками структурних підрозділів. У новій споруді почалося нове життя. Штат поповнився 20 новими співробітниками, відкрились 6 читальних залів на 450 посадкових місць. Відкрились 3 абонементи – навчальної, наукової та художньої літератури. Розгорнув роботу новий відділ культурно-просвітницької роботи. Фонд поповнювався новою літературою, почав надходити обов'язковий примірник авторефератів дисертацій вчених ВНЗ України.

Наукова бібліотека СХУ ім. В.Даля сьогодні

24 вересня 2001 року бібліотеці університету надано статус Наукової. Першим почесним читачем Наукової бібліотеки став ректор Східноукраїнського національного університету імені Володимира Дала Го-

лубенко Олександр Леонідович. Без його допомоги і підтримки успішна робота бібліотеки була б неможливою. Почався етап автоматизації всіх бібліотечно-бібліографічних процесів, входження у світовий інформаційний простір. До сьогоднішнього дня в бібліотеці живі гарні традиції, закла-демі колишніми директорами, але сучасний етап розвитку нашої бібліотеки характеризується зміною основних пріоритетів її діяльності. До традиційних завдань збереження і примноження літературних зібрань додалась функція інформаційного центру.

Наша бібліотека сьогодні – це:

- динамічний сучасний освітній центр, універсальний ресурсний потенціал, що відповідає завданням високого рівня підготовки спеціалістів;
- інформаційна база науково-дослідницької роботи вчених, аспірантів і студентів університету;
- авторитетний центр з інноваційними бібліотечними

технологіями, нетрадиційними формами обслуговування, різноманітними інноваційними послугами;

- гарант збереження розвитку культурної спадщини та формування інформаційної культури студентства.

- методичний центр бібліотек вищих навчальних закладів Луганської області.

М и н у - ле десятиліття в діяльності нашої бібліотеки незважаючи на всю складність економічної ситуації – це шлях від локальних автоматизованих робочих місць до функціонування автоматизованої бібліотечно-інформаційної систе-

ми (АБІС). Широке використання в бібліотечній практиці комп'ютерів, нових інформаційних технологій дкорірно змінило бібліотечну працю, підняло на новий рівень обслуговування читачів, відкрило необмежений доступ до світових інформаційних джерел. Сьогодні обличчям Наукової бібліотеки у світовому інформаційному просторі є її сайт. Забезпечення вільного доступу до інформаційних ресурсів, інформування користувачів про всі аспекти діяльності, про цілі, завдання, роботу, структуру Наукової бібліотеки університету – ось головні завдання, які ми ставили перед собою при його створенні.

Звичайно, найбільший інтерес для наших користувачів представляє електронний каталог, який налічує сьогодні понад 180 тисяч записів документів, та бібліографічні бази даних, що генеруються бібліотекою. Створення повнотекстових ресурсів електронної бібліотеки, вільний доступ до них також сприяє розвитку бібліотеки як ресурсного центру дистанційної освіти, що співвідноситься з тенденціями і стратегіями розвитку університету.

Наше перспективне завдання – інтеграція електронних освітньо-інформаційних ресурсів, забезпечення ефективної навігації в їх межах і доступу до них незалежно від місця знаходження користувача. Нові технології дозволили змінити сутність процесу обслуговування, взаємини з користувачами, запропонувати їм принципово нові послуги.

Сучасна Наукова бібліотека Східноукраїнського національного університету імені Володимира Дала – це гордість нашого закладу. Вона буде вдосконалюватися завжди і буде виконувати свою високу місію – служити суспільству, прагнучи задовольнити духовні та просвітні потреби університетської спільноти.

Директор Наукової бібліотеки
СХУ ім. В.Даля
к.т.н., доц. Єліфанова О.В.

Бібліотека між минулим і майбутнім

або як використовуються інформаційні технології в університетській бібліотеці

центр. Така трансформація тісно пов'язана з впровадженням нових інформаційних технологій. Аналізуючи 13-річний досвід впровадження їх в роботу наукової бібліотеки СХУ ім. В. Даля, хотілося б зупинитися на деяких етапах докладніше.

По-перше – це автоматизація бібліотеки – встановлення комп'ютерів у 2000 році, організація бібліотечної комп'ютерної мережі та придбання АІБС «УФД/Бібліотека». Потім була «епоха» освоєння спеціального програмного забезпечення, створення електронного каталогу – основного помічника бібліотекаря. Створювались бібліографічні бази даних, такі як «Праці вчених СХУ ім. В.Даля», «Дисертації, захищені на базі СХУ ім. В.Даля», проблемно-орієнтовані бази.

Наступний крок інноваційного розвитку бібліотеки – створення в 2003 році бібліотечного Web-сайту та надання доступу до електронного каталогу через Web-інтерфейс. Бібліотека стала доступна 24 години на добу 7 днів в тиждень.

Паралельно освоювався та впроваджувався процес автоматизованого обслуговування читачів. З 2008 року поступово створювалася електронна база читачів бібліотеки з електронним формуляром, що дозволяє зосередити всі необхідні відомості про читачів в одному місці, значно прискорити процес книговидачі, поліпшити якість обслуговування та розширити бібліотечні сервіси. Ми розуміли, що сучасний стан інформатизації суспільства вимагає від бібліотек абсолютно нових підходів як до формування фондів, так і надання

інформації користувачеві. Як справедливо зазначає академік О. С. Онищенко, «сучасна бібліотека не повинна заціклюватись на одному виді інформації – друкованої, книжкової. Оскільки перетвориться в музей...», тому поряд з традиційними бібліотечними процесами надання інформаційних послуг, ми впроваджуємо інноваційні процеси обслуговування і використовуємо електронні інформаційні ресурси, як придбані, так і генеровані власноруч.

Ще однією віхою в процесі трансформації бібліотеки в інформаційно-освітній центр стало створення в 2009 році Електронної бібліотеки СХУ ім. В. Даля. Електронні навчально-методичні матеріали надходили до бібліотеки і раніше, але це було безсистемно і документально не регламентовано. Із створенням електронної бібліотеки повнотекстові документи були впорядковані і систематизовані. Доступ до них був організований в мережі університету. З часом для обслуговування віддалених користувачів (студентів заочників, студентів структурних підрозділів університету) був організований авторизований доступ до повнотекстових баз даних. Сьогодні електронна бібліотека має ієрархічну структуру, дозволяє проводити багатоаспектний пошук повнотекстових документів, доступна в Internet і користується неабияким попитом у наших читачів.

У результаті постійної роботи, багаторазових оптимізацій структури сайт набув сучасний інтерфейс, багаторівневу структуру, має чималі функціональні можливості і надає користувачам набір необхідних сервісів. З 2009 року через сайт бібліотека надає он-лайн послуги з електронної доставки документів і віртуальної бібліографічної довідки,

інформує про нові надходження, надає доступ до електронної бібліографічної продукції бібліотеки, популяризує фонд за допомогою віртуальних виставок. Створені нові розділи – «На допомогу освітньому процесу» і «На допомогу науковцям» – де зібрані необхідні документи, згруповані ресурси та посилання на Internet-ресурси.

У 2011 році з метою накопичення, систематизації та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської наукової спільноти, інтеграції їх в світовий науковий інформаційний простір, надання відкритого доступу до них за допомогою Internet-технологій, популяризації якісних досліджень університету, був створений інституційний репозитарій (електронний архів) відкритого доступу.

Зараз інституційний репозитарій (електронний архів) Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля займає гідне місце серед світових наукових електронних архівів. Якщо у квітні 2012 року репозитарій посів 1278 місце з 1438, то у липневому рейтингу репозитаріїв – 954 місце з 1520, а в січні 2013 року – 904 місце серед 1654 репозитаріїв світу.

Отже, на мій погляд, впровадження нових інформаційних технологій є єдиною можливістю в даний час забезпечити інформаційну підтримку як навчального, так і наукового процесів в університеті.

Сьогодні спостерігається тенденція до зменшення кількості відвідувань читачами читальних залів бібліотек. При цьому ж роль

бібліотечної роботи не знижується, вона видозмінюється, трансформується, адже ресурси все одно відбираються, комплектуються, систематизуються і стають доступними завдяки бібліотекарям. При цьому змінюється залежність від бібліотечного сервера, як акумулятора ресурсів, а також змінюється зв'язок бібліотекар-користувач за допомогою нових бібліотечних сервісів. Бібліотека сьогодні виступає як досвідчений «посередник», «провідник» між майже безмежним потоком інформації і користувачем. У той же час, якою бути університетській бібліотеці в майбутньому багато в чому залежить від того, яким буде університет, тому що бібліотека – один з найважливіших підрозділів вузу, що сприяє навчально-виховному процесу і науково-дослідній діяльності студентів, аспірантів, професорсько-викладацького складу.

*Заступник директора НБ з науково-інноваційної роботи.
Савельєва Вероніка Владиславівна*

